

Lakivaliokunnan mietintö 8/1995 vp

Hallituksen esitys laiksi hovioikeuden päätösvaltaisen kokoonpanon väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 1 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 1995 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen 84/1995 vp.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina ylitarastaja Erja Hynninen oikeusministeriöstä ja presidentti Olli Huopaniemi Helsingin hovioikeudesta.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että hovioikeuden päätösvaltaisen kokoonpanon väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloaikaa jatketaan vuoden 1997 loppuun. — Hovioikeus ratkaisee asiat yleensä kolmen jäsenen muodostamassa kokoonpanossa, jolloin hovioikeuden asessori tai viskaali toimii esittelijänä. Vuosina 1994 ja 1995 voimassa olevan väliaikaisen lain mukaan hovioikeudessa voidaan ratkaista asioita myös kahden jäsenen ja asian esittelijän muodostamassa kokoonpanossa. Jäsenillä ja esittelijällä on tällöin yhtäläinen äänioikeus.

Lisäksi ehdotetaan, että esittelijänä voisi hovioikeuden viskaalin tai vähintään kolme vuotta viskaalin virkaa hoitaneen hovioikeuden esittelijän asemesta toimia myös hovioikeuden asessori.

Esitys liittyy valtion vuoden 1996 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin se on hyväksytty ja vahvistettu.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lax, varapuheenjohtaja Vähänäkki ja jäsenet Aittoniemi,

Valiokunnan kannanotot

Lakiehdotuksen tavoitteena on saada kaikki hovioikeudet ruuhkattomiksi ja hovioikeuksien käsittelyajat kohtuullisiksi. Tällaiseen tilanteeseen arvioidaan päästävän kahdessa vuodessa, mikäli ruuhkautuneimmissa hovioikeuksissa voidaan vielä jatkaa lakiehdotuksen mahdollistaman poikkeuksellisen kokoonpanon käyttämistä tarkoituksenmukaisessa laajuudessa ja mikäli hovioikeuksille edelleen myönnetään tilapäisiä lisäresursseja.

Hovioikeuden jäsenenä toimivilta esittelijöiltä vaaditaan sekä muodollista kelpoisuutta että kokemusta. Poikkeuksellisen kokoonpanon käyttäminen on hovioikeuden harkinnassa niin, että vaikeat ja hankalat asiat voidaan ratkaista peruskokoonpanossa. Näillä säännöksillä on huolehdittu ja huolehditaan siitä, ettei valittajien oikeusturvaa vaaranneta. Näin ollen valiokunta pitää esitystä asianmukaisena ja puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan.

Valiokunnan mielestä vastaisen varalle on syytä selvittää, miten väliaikaisjärjestelyt ovat vaikuttaneet hovioikeuksissa muun muassa työtehoon, työmotivaatioon ja äänestyskäyttäytymiseen.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Karpio, Knaapi, Krohn, Kuosmanen, Lapintie, Myllyniemi, R. Ojala, Ryhänen, Tarkka ja Vokkolainen.

